

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 19 mars 2019*

[Text rättad genom beslut av den 30 april 2019]

”Begäran om förhandsavgörande – Område med frihet, säkerhet och rättvisa – Gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd – Direktiv 2013/32/UE – Artikel 33.2 a – Beslut från myndigheterna i en medlemsstat om att en asylansökan inte kan tas upp till prövning, eftersom subsidiärt skydd redan beviljats i en annan medlemsstat – Artikel 52 – Tillämpning i tiden av direktivet – Artiklarna 4 och 18 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna – Systematiska brister i asylförfarandet i den andra medlemsstaten – Asylansökningar avslås systematiskt – Verklig och konstaterad risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling – Levnadsförhållandena för personer som beviljats subsidiärt skydd i sistnämnda stat”

I de förenade målen C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17,

angående beslut att begära förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, från Bundesverwaltungsgericht (Högsta förvaltningsdomstolen, Tyskland) genom beslut av den 23 mars 2017, som inkom till domstolen den 23 maj 2017 (C-297/17) respektive den 30 maj 2017 (C-318/17 och C-319/17) samt genom beslut av den 1 juni 2017, som inkom till domstolen den 20 juli 2017 (C-438/17), i målen

Bashar Ibrahim (C-297/17),

Mahmud Ibrahim

Fadwa Ibrahim

Bushra Ibrahim

Mohammad Ibrahim

Ahmad Ibrahim (C-318/17),

Nisreen Sharqawi,

Yazan Fattayrji,

Hosam Fattayrji (C-319/17)

mot

Bundesrepublik Deutschland

* Rättegångsspråk: tyska.

och

Bundesrepublik Deutschland

mot

Taus Magamadov (C-438/17),

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, avdelningsordförandena A. Prechal, M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen, K. Jürimäe och M. C. Lycourgos samt domarna A. Rosas, E. Juhász, M. Ilešič (referent), J. Malenovský, L. Bay Larsen och D. Šváby,

generaladvokat: M. Wathelet,

justitiesekreterare: enhetschefen M. Aleksejev,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 8 maj 2018

[I rättad lydelse enligt beslut av den 30 april 2019] med beaktande av de yttranden som avgetts av:

- Bashar Ibrahim, Mahmud Ibrahim, Fadwa Ibrahim, Bushra Ibrahim och de underåriga barnen Mohammad Ibrahim och Ahmad Ibrahim samt Nisreen Sharqawi och hennes underåriga barn Yazan Fattayrji och Hosam Fattayrji, genom D. Kösterke-Zerbe, Rechtsanwältin,
- Taus Magamadov, genom I. Stern, Rechtsanwältin,
- Tysklands regering, genom T. Henze, R. Kanitz, M. Henning och V. Thanisch, samtliga i egenskap av ombud,
- Belgiens regering, genom C. Van Lul och P. Cottin, båda i egenskap av ombud,
- Frankrikes regering, genom D. Colas, E. de Moustier och E. Armoët, samtliga i egenskap av ombud,
- Italiens regering, genom G. Palmieri, i egenskap av ombud, biträdd av L. Cordi och L. D’Ascia, avvocati dello Stato,
- Ungerns regering, genom Z. Fehér, G. Koós och M.M. Tátrai, samtliga i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom J. Langer, M. Bulterman, C.S. Schillemans och M. Gizjen, samtliga i egenskap av ombud,
- Polens regering, genom B. Majczyna, i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom S. Brandon och C. Crane, båda i egenskap av ombud, biträdda av D. Blundell, barrister,
- Europeiska kommissionen, genom M. Condou-Durande och C. Ladenburger, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 25 juli 2018 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Respektive begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 33.2 a och 52 första stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60) (nedan kallat förfarandedirektivet) samt artiklarna 4 och 18 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan).
- 2 Respektive begäran om förhandsavgörande har framställts inom ramen för fyra mål mellan asylsökande och Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tyskland). I tre av målen är de asylsökande Bashar Ibrahim (mål C-297/17), Mahmud Ibrahim, Fadwa Ibrahim, Bushra Ibrahim och de underåriga barnen Mohammad och Ahmad Ibrahim (mål C-318/17), Nisreen Sharqawi och hennes underåriga barn Yazan och Hosam Fattayrji (mål C-319/17) klagande mot Bundesrepublik Deutschland. I ett av målen är Bundesrepublik Deutschland klagande mot Taus Magamadov (mål C-438/17). Samtliga mål avser beslut av Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Federala migrations- och flyktingmyndigheten, Tyskland) (nedan kallad myndigheten) om att neka dem rätt till asyl.

Tillämpliga bestämmelser

Internationell rätt

- 3 Under rubriken ”Förbud mot tortyr” anges i artikel 3 i konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna, undertecknad i Rom den 4 november 1950 (nedan kallad Europakonventionen) följande:

”Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.”

Unionsrätt

Stadgan

- 4 Artikel 1 i stadgan, med rubriken ”Människans värdighet” har följande lydelse:
”Människans värdighet är okränkbar. Den ska respekteras och skyddas.”
- 5 I artikel 4 i stadgan, med rubriken ”Förbud mot tortyr och omänsklig eller förnedrande bestraffning och behandling”, anges följande:
”Ingen får utsättas för tortyr eller omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning.”
- 6 I artikel 18, med rubriken ”Tillämpningsområde”, i stadgan föreskrivs följande i punkt 1:
”Rätten till asyl ska garanteras med iakttagande av reglerna i [konventionen angående flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951, (*United Nations Treaty Series*, vol. 189, s. 150, nr 2545 (1954)] och protokollet av den 31 januari 1967 om flyktingars rättsliga ställning och i enlighet med fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallade fördragen).

- 7 I artikel 47 i stadgan, som har rubriken ”Rätt till ett effektivt rättsmedel och till en opartisk domstol”, föreskrivs följande i artikelns första stycke:

”Var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts har rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol, med beaktande av de villkor som föreskrivs i denna artikel.”

- 8 I artikel 51, med rubriken ”Tillämpningsområde”, i stadgan föreskrivs följande i punkt 1:

”Bestämmelserna i denna stadga riktar sig, med beaktande av subsidiaritetsprincipen, till unionens institutioner, organ och byråer samt till medlemsstaterna endast när dessa tillämpar unionsrätten. Institutionerna, organen, byråerna och medlemsstaterna ska därför respektera rättigheterna, iakttå principerna och främja tillämpningen av dem i enlighet med sina respektive befogenheter och under iakttagande av gränserna för unionens befogenheter enligt fördragen.”

- 9 I artikel 52 i stadgan, med rubriken ”Rättigheternas och principernas räckvidd och tolkning”, anges följande i punkt 3:

”I den mån som denna stadga omfattar rättigheter som motsvarar sådana som garanteras av [Europakonventionen] ska de ha samma innebörd och räckvidd som i konventionen. Denna bestämmelse hindrar inte unionsrätten från att tillförsäkra ett mer långtgående skydd.”

Skyddsgrundsdirektivet

- 10 I artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9) (nedan kallat skyddsgrundsdirektivet) föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *internationellt skydd*: flyktingstatus och subsidiär skyddsstatus.

...

- d) *flykting*: en tredjelandsmedborgare som med anledning av välgrundad fruktan för förföljelse på grund av ras, religion, nationalitet, politisk åskådning eller tillhörighet till viss samhällsgrupp befinner sig utanför det land där han eller hon är medborgare och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill begagna sig av det landets skydd, eller en statslös person som av samma skäl som nämnts ovan befinner sig utanför det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort och som inte kan eller på grund av sin fruktan inte vill återvända dit och som inte omfattas av artikel 12.

- e) *flyktingstatus*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som flykting.

- f) *person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande*: en tredjelandsmedborgare eller statslös person som inte uppfyller kraven för att betecknas som flykting, men där det finns grundad anledning att förmoda att den berörda personen, om han eller hon återsänds till sitt ursprungsland, eller, i fråga om en statslös person, till det land där han eller hon tidigare hade sin vanliga vistelseort, skulle utsättas för en verklig risk att lida allvarlig skada enligt artikel 15 och som inte omfattas av artikel 17.1 och 17.2 och som inte kan, eller på grund av en sådan risk inte vill begagna sig av det landets skydd.

- g) *status som subsidiärt skyddsbehövande*: en medlemsstats erkännande av en tredjelandsmedborgare eller en statslös person som en person som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande.
- h) *ansökan om internationellt skydd*: en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde och som kan omfattas av en separat ansökan.

...”

- 11 Kapitel II i skyddsgrundsdirektivet fastställer kraven för bedömningen av ansökningar om internationellt skydd.
- 12 Artikel 4 i skyddsgrundsdirektivet, med rubriken ”Bedömning av faktiska omständigheter” ingår i kapitel II i direktivet. Artikel 4.3 har följande lydelse:

”Bedömningen av en ansökan om internationellt skydd ska vara individuell, och följande ska beaktas:

- a) Alla relevanta uppgifter om ursprungslandet vid den tidpunkt då beslut fattas om ansökan, inbegripet lagar och andra författningar i ursprungslandet samt det sätt på vilket dessa tillämpas.
- b) De relevanta utsagor och handlingar som den sökande har lämnat, inklusive information om huruvida sökanden har varit eller kan bli utsatt för förföljelse eller allvarlig skada.
- c) Sökandens personliga ställning och förhållanden, inklusive faktorer som bakgrund, kön och ålder, så att det kan bedömas huruvida de handlingar den sökande har blivit eller skulle kunna bli utsatt för, på grundval av sökandens personliga omständigheter, skulle innebära förföljelse eller allvarlig skada.

...”

- 13 I kapitel III i skyddsgrundsdirektivet fastställs förutsättningarna för att betraktas som flykting. I artiklarna 9 och 10 i direktivet i kapitel III, som har rubriken ”Förföljelse” respektive ”Skäl till förföljelsen”, fastställs de faktorer som ska beaktas för att bedöma huruvida sökanden har varit eller kan bli utsatt för förföljelse.
- 14 Kapitel IV i skyddsgrundsdirektivet har rubriken ”Flyktingstatus”. Det kapitlet innehåller bland annat artikel 13 som har rubriken ”Beviljande av flyktingstatus”. I nämnda artikel 13 föreskrivs följande:
”Medlemsstaterna ska bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting enligt kapitlen II och III.”
- 15 Kapitlen V och VI i skyddsgrundsdirektivet definieras förutsättningarna för subsidiärt skydd respektive den status som detta skydd medför.
- 16 Kapitel VII i skyddsgrundsdirektivet innehåller artiklarna 20–35, i vilka innehållet i det internationella skyddet definieras.

Dublin II- och Dublin III-förordningarna

- 17 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31) (nedan kallad Dublin III-förordningen, och rättelse i EUT L 49, 2017, s. 50) upphävde och ersatte rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i ett tredjeland har gett in i någon medlemsstat (EUT L 50, 2003, s. 1) (nedan kallad Dublin II-förordningen).
- 18 Medan Dublin II-förordningen, vilket framgår av dess artikel 1 jämförd med artikel 2 c, endast fastställde kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan, i den mening som avses i konventionen angående flyktingars rättsliga ställning, undertecknad i Genève den 28 juli 1951 (nedan kallad Genèvekonventionen), har Dublin III-förordningen, såsom framgår av artikel 1 i den förordningen, till syfte att fastställa sådana kriterier och mekanismer för ansökningar om internationellt skydd. Sådana ansökningar är enligt definitionen i artikel 2 b i Dublin III-förordningen, vilken hänvisar till definitionen i artikel 2 h skyddsgrundsdirektivet, ansökningar som avser beviljandet av flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande.
- 19 I artikel 18.1 d i Dublin III-förordningen föreskrivs att den medlemsstat som enligt förordningen är ansvarig medlemsstat är skyldig att återta en tredjelandsmedborgare eller en statslös person vars ansökan har avslagits och som har lämnat in en ansökan i en annan medlemsstat eller som befinner sig i en annan medlemsstat utan uppehållstillstånd.
- 20 Artikel 49 i Dublin III-förordningen, med rubriken "Ikraftträdande och tillämplighet", har följande lydelse:

"Denna förordning träder i kraft den tjugonde dagen efter det att den har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Förordningen ska tillämpas på ansökningar om internationellt skydd som lämnas in från och med den första dagen i den sjätte månaden efter dess ikraftträdande och ska från och med den dagen gälla alla framställningar om övertagande eller återtagande av sökande, oberoende av när ansökan gjordes. Vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som lämnas in före detta datum ska avgöras enligt kriterierna i förordning (EG) nr 343/2003.

..."

Direktiv 2005/85 och förfarandedirektivet

- 21 Förfarandedirektivet innebar en omarbetning av rådets direktiv 2005/85/EG av den 1 december 2005 om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus (EUT L 326, 2005, s. 13).
- 22 Enligt artikel 1 i direktiv 2005/85/EG var syftet med direktivet att fastställa miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för beviljande eller återkallande av flyktingstatus. I artikel 2 b i direktivet definierades begreppet asylansökan som en ansökan som görs av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och som kan förstås som en begäran om internationellt skydd från en medlemsstat i enlighet med Genèvekonventionen.

23 I artikel 25 i direktiv 2005/85 föreskrevs följande:

”1. Utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt förordning (EG) nr 343/2003 behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden kan betraktas som flykting i enlighet med direktiv 2004/83/EG, om en ansökan nekas prövning enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får neka att pröva en asylansökan enligt denna artikel om

a) en annan medlemsstat har beviljat flyktingstatus,

...”

24 Enligt artikel 1 i förfarandedirektivet är syftet med detta direktiv att fastställa gemensamma förfaranden för beviljande och återkallande av internationellt skydd enligt skyddsgrundsdirektivet.

25 I artikel 2 b i förfarandedirektivet definieras begreppet ”ansökan om internationellt skydd” som en ansökan om skydd som ges in till en medlemsstat av en tredjelandsmedborgare eller statslös person och där det finns skäl att anta att personen söker flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande och att denne inte uttryckligen ansöker om en annan typ av skydd som ligger utanför detta direktivs tillämpningsområde och som kan omfattas av en separat ansökan.

26 Artikel 10.2 i förfarandedirektivet har följande lydelse:

”Vid prövning av ansökningar om internationellt skydd ska den beslutande myndigheten först fastställa om sökande uppfyller kraven på flyktingstatus och, om så inte är fallet, besluta om sökande kan komma i fråga för subsidiärt skydd.”

27 Artikel 33 i förfarandedirektivet, med rubriken ”Ansökningar som inte kan tas upp till prövning”, har följande lydelse:

”1. Utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt [Dublin III-förordningen] behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt direktiv 2011/95/EU, om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om

a) en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd,

...

d) ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [skyddsgrundsdirektivet] har framkommit eller lagts fram av sökanden, ...

...”

28 Artikel 40 i förfarandedirektivet har rubriken ”Efterföljande ansökan”. I artikel 40.2–4 föreskrivs följande:

”2. När beslut fattas enligt artikel 33.2 d om huruvida en ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning ska en efterföljande ansökan om internationellt skydd först bli föremål för en preliminär prövning om nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [skyddsgrundsdirektivet].

3. Om den preliminära prövningen enligt punkt 2 leder fram till slutsatsen att nya fakta eller uppgifter har framkommit eller lagts fram av sökanden vilka på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt [skyddsgrundsdirektivet], ska ansökan prövas på nytt enligt kapitel II. Medlemsstaterna får också ange andra skäl till att gå vidare med en efterföljande ansökan.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att ansökan endast kommer att prövas vidare om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande de situationer som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel, i synnerhet genom att använda sin rätt till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 46.”

29 I artikel 51.1 i förfarandedirektivet föreskrivs följande:

”Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa artiklarna 1–30, artikel 31.1, 31.2, 31.6–31.9, artiklarna 32–46, artiklarna 49 och 50 och bilaga I senast den 20 juli 2015. De ska genast översända texten till dessa bestämmelser till kommissionen.”

30 Artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet har följande lydelse:

”Medlemsstaterna ska tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som anges i artikel 51.1 på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in och på förfaranden för återkallande av internationellt skydd som inletts efter den 20 juli 2015 eller vid ett tidigare datum. Ansökningar som lämnats in före den 20 juli 2015 och förfaranden för återkallande av flyktingstatus som inletts före den dagen ska omfattas av de lagar och andra författningar som antagits enligt direktiv [2005/85].”

31 I artikel 53 första stycket i förfarandedirektivet föreskrivs att för de medlemsstater som är bundna av förfarandedirektivet ska direktiv 2005/85/EG upphöra att gälla den 21 juli 2015, dock utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller den tidsfrist för införlivande med nationell lagstiftning av direktivet som anges i del B i bilaga II.

32 I artikel 54 första stycket i förfarandedirektivet föreskrivs att direktivet ”träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*”. Detta skedde den 29 juni 2013.

Tysk rätt

33 29 § Asylgesetz (asylagen, nedan kallad AsylG), i dess lydelse sedan den 6 augusti 2016 enligt Integrationsgesetz (integrationslagen) av den 31 juli 2016 (BGBl. 2016 I, s. 1939, nedan kallad Integrationsgesetz), har rubriken ”Ansökningar som inte kan tas upp till prövning”. I den bestämmelsen föreskrivs följande:

”(1) En asylansökan kan inte tas upp till prövning, om

1. En annan medlemsstat är ansvarig för att pröva asylansökan
 - a) enligt [Dublin III-förordningen], eller
 - b) i kraft av andra unionsbestämmelser eller ett internationellt fördrag,

...

2. en annan medlemsstat i Europeiska unionen redan har beviljat utlänningen sådant internationellt skydd som avses i 1 § första stycket punkt 2,

...”

34 I 77 § första stycket AsylG föreskrivs följande:

”I mål som regleras genom denna lag ska domstolen grunda sig på den faktiska och rättsliga situationen vid tidpunkten för den senaste förhandlingen; om målet avgörs utan förhandling ska den avgörande tidpunkten vara den tidpunkt då avgörandet meddelades.”

Målen vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

Förenade målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17

- 35 Klagandena i de nationella målen är statslösa, palestinska asylsökande som bott i Syrien.
- 36 Klaganden i det nationella mål som ligger till grund för mål C-297/17, Bashar Ibrahim, är son till Mahmud Ibrahim och Fadwa Ibrahim och bror till deras tre andra barn, vilka precis som sina föräldrar är klagande i det nationella mål som ligger till grund för mål C-318/17. Nisreen Sharqawi och hennes minderåriga barn är klagande i det nationella mål som ligger till grund för mål C-319/17.
- 37 Klagandena i de nationella målen lämnade Syrien år 2012 och begav sig till Bulgarien där de beviljades subsidiärt skydd genom beslut av den 26 februari respektive den 7 maj 2013. I november 2013 reste de vidare genom Rumänien, Ungern och Österrike och anlände till Tyskland. Där lämnade de in en ny asylansökan den 29 november 2013.
- 38 Den 22 januari 2014 gjorde myndigheten framställningar till den bulgariska migrationsmyndigheten om återtagande av dessa personer. Den bulgariska migrationsmyndigheten avlog framställningarna i skrivelser av den 28 januari och den 10 februari 2014. Enligt den bulgariska migrationsmyndigheten medförde det faktum att klagandena i de nationella målen redan hade beviljats subsidiärt skydd i Bulgarien att systemet för återtagande enligt Dublin III-förordningen inte var tillämpligt. Dessutom var det den lokala gränspolisens som var den behöriga bulgariska myndigheten.
- 39 Genom beslut av den 27 februari respektive den 19 mars 2014 avlog myndigheten de berörda personernas ansökningar om asyl, utan att pröva ansökningarna i sak eftersom personerna kom från ett säkert tredjeland. Myndigheten förordnande att personerna skulle avlägsnas till den bulgariska gränsen.
- 40 Överklagandena av dessa beslut ogillades av Verwaltungsgericht Trier (Förvaltningsdomstolen i Trier, Tyskland) genom domar som meddelades den 20 maj respektive den 22 juli 2014.
- 41 I domar meddelade den 18 februari 2016 upphävde Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Förvaltningsöverdomstolen i Rheinland-Pfalz, Tyskland) besluten om avlägsnande till den bulgariska gränsen, men ogillade övriga yrkanden som hade framställts. Enligt den domstolen hade Verwaltungsgericht Trier gjort en riktig bedömning när den nekade de berörda personerna rätt till

asyl i Tyskland, eftersom personerna hade anlänt till Tyskland från ett säkert tredjeland, nämligen Österrike. Besluten om avlägsnande till den bulgariska gränsen var emellertid rättsstridiga, eftersom det inte var utrett att Republiken Bulgarien alltjämt var beredd att återta klagandena.

- 42 Klagandena i de nationella målen överklagade dessa avgöranden om delvis avslag på deras yrkanden till Bundesverwaltungsgericht (Federala förvaltningsdomstolen, Tyskland). De har bland annat gjort gällande att enligt artikel 49 andra stycket andra meningen i Dublin III-förordningen omfattas deras situation alltjämt av Dublin II-förordningen och sistnämnda förordning är fortfarande tillämplig, även efter beviljandet av subsidiärt skydd. Enligt bestämmelserna i Dublin II-förordningen har Republiken Bulgariens ursprungliga ansvar överförs till Förbundsrepubliken Tyskland under det förfarande som föreskrivs i förordningen.
- 43 Förbundsrepubliken Tyskland anser däremot att de asylansökningar som är aktuella i de nationella målen inte kan tas upp till prövning enligt 29 § första stycket punkt 2 AsylG, vars innehåll motsvarar innehållet i artikel 33.2 a i förfarandedirektivet.
- 44 Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen) har konstaterat att myndigheten inte kunde vägra att pröva de asylansökningar som hade getts in, med hänvisning till att sökandena kom från ett säkert tredjeland. Den nationella rätten ska nämligen tolkas i överensstämmelse med unionsrätten och ett säkert tredjeland kan därför endast vara en stat som inte är en medlemsstat i unionen. Det ska därför avgöras huruvida de omtvistade besluten kan anses vara avslagsbeslut som grundar sig på att ansökningarna enligt artikel 29.1 punkt 2 AsylG inte kan tas upp till prövning.
- 45 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målen och ställa följande frågor till EU-domstolen i respektive mål C-297/17, C-318/17 och C-319/17:

"1) Utgör övergångsbestämmelsen i artikel 52 första stycket i [förfarandedirektivet] hinder mot tillämpningen av en nationell bestämmelse som har antagits för att införliva det i jämförelse med den tidigare bestämmelsen utvidgade bemyndigandet i artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet], enligt vilken en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning när en sökande har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, såvitt den nationella bestämmelsen i avsaknad av en övergångsbestämmelse även är tillämplig på ansökningar som lämnats in före den 20 juli 2015?

I synnerhet, medger övergångsbestämmelsen i artikel 52 första stycket i [förfarandedirektivet] att medlemsstaterna införlivar det utvidgade bemyndigandet i artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet] retroaktivt, med följd att även asylansökningar som lämnats in före tidpunkten för införlivandet med nationell rätt av det utvidgade bemyndigandet, men som vid införlivandet ännu inte hade avgjorts slutligt ska avvisas?

- 2) Har medlemsstaterna enligt artikel 33 i [förfarandedirektivet] rätt att välja huruvida de ska avvisa en asylansökan på grund av annan internationell behörighet (Dublinförordningen) eller enligt artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet]?
- 3) Om den andra frågan ska besvaras jakande: utgör unionsrätten hinder mot att en medlemsstat vid utövandet av bemyndigandet i artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet] avvisar en ansökan om internationellt skydd på grund av att subsidiärt skydd har beviljats i en annan medlemsstat, när
- a) sökanden begär en utökning av det subsidiära skydd som denne beviljats i en annan medlemsstat (beviljande av flyktingstatus) och asylförfarandet i den andra medlemsstaten uppvisade och fortsatt uppvisar systematiska brister,
 - b) utformningen av det internationella skyddet, och närmare bestämt levnadsförhållandena för personer som beviljats subsidiärt skydd i den andra medlemsstaten, vilken har beviljat sökanden subsidiärt skydd,

- strider mot artikel 4 i [stadgan] och artikel 3 i Europakonventionen, eller
 - inte uppfyller kraven i artikel 20 och följande artiklar i [skyddsgrundsdirektivet], dock utan att gå så långt som att utgöra ett åsidosättande av artikel 4 i [stadgan] eller artikel 3 i Europakonventionen?
- 4) Om fråga 3 b) ska besvaras jakande: Gäller detta även om personer som beviljats subsidiärt skydd inte beviljas något försörjningsstöd, eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, men utan att i detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat?
- 5) Om den andra frågan ska besvaras nekande:
- a) Är Dublin III-förordningen tillämplig i ett förfarande för att bevilja internationellt skydd om asylansökan lämnades in före den 1 januari 2014, men framställning om återtagande gjordes efter det datumet och sökanden dessförinnan (i februari 2013) redan hade beviljats subsidiärt skydd i den anmodade medlemsstaten?
 - b) Kan det från Dublin-bestämmelserna härledas en – oskriven – övergång av ansvaret på den medlemsstat som gör en framställan om att en sökande ska återtas, när den ansvariga anmodade medlemsstaten har avslagit den framställan om återtagande som gjorts i rätt tid enligt Dublin-bestämmelserna och i stället har hänvisat till ett mellanstatligt återtagandeavtal?"

Mål C-438/17

- 46 Taus Magamadov är medborgare i Ryssland och uppger sig vara tjetjen. Han anlände år 2007 till Polen, där han genom ett beslut av den 13 oktober 2008 beviljades subsidiärt skydd. I juni 2012 reste han in i Tyskland med hustru och barn, där han lämnade in en asylansökan den 19 juni 2012.
- 47 Den 13 februari 2013 gjorde myndigheten en framställan om återtagande av Taus Magamadov och hans familj till de polska myndigheterna, vilka den 18 februari 2013 förklarade sig vara beredda att återta dem.
- 48 Genom ett beslut av den 13 mars 2013 fann myndigheten, utan att ha prövat ansökan i sak, att Taus Magamadovs och hans familjs asylansökningar inte kunde tas upp till prövning på grund av att Republiken Polen var den medlemsstat som var ansvarig för prövningen av dessa ansökningar. Myndigheten beslutade att de skulle överföras till Polen. Överföringen genomfördes inte inom utsatt tid på grund av att Taus Magamadovs hustru led av medicinska problem. Myndigheten återkallade därför, genom beslut av den 24 september 2013, sitt beslut av den 13 mars 2013, med motiveringen att Republiken Tyskland hade blivit ansvarig medlemsstat på grund av att tidsfristen löpt ut. Myndigheten beslutade den 23 juni 2014 att neka Taus Magamadov internationellt skydd och asyl, med motiveringen att han anlät till Tyskland från ett säkert tredjeland, nämligen Polen, och beslutade att han skulle avlägsnas till denna medlemsstat.
- 49 Verwaltungsgericht Potsdam (Förvaltningsdomstolen i Potsdam, Tyskland) ogillade i dom av den 19 maj 2015 överklagandet av detta beslut.
- 50 Genom dom av den 21 april 2016 upphävde Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Förvaltningsöverdomstolen i Berlin-Brandenburg, Tyskland) myndighetens beslut av den 23 juni 2014. Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Förvaltningsöverdomstolen i Berlin-Brandenburg) fann att regeln enligt vilken en utländsk medborgare som anlät från ett säkert land inte ska beviljas asyl, inte var tillämplig i det nationella målet på grund av undantaget i 26a § första stycket tredje meningen punkt 2 AsylG, enligt vilket bestämmelsen om säkert tredjeland inte gäller om Förbundsrepubliken Tyskland, som i det nu aktuella fallet, blivit ansvarig medlemsstat enligt unionsrätten. Den aktuella asylansökan hade lämnats in före den 20 juli 2015, och därför var

direktiv 2005/85 tillämpligt. Enligt det direktivet är det emellertid endast möjligt för en medlemsstat att avvisa en asylansökan, utan någon prövning i sak, om en annan medlemsstat har beviljat den berörda personen flyktingstatus.

- 51 Förbundsrepubliken Tyskland överklagade den domen till Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen). Förbundsrepubliken Tyskland anser bland annat att den asylansökan som är aktuell i det nationella målet inte kan tas upp till prövning enligt 29 § första stycket punkt 2 i AsylG, i dess ändrade lydelse enligt Integrationsgesetz, eftersom Taus Magamadov beviljats internationellt skydd i Polen. Taus Magamadov anser att hans asylansökan, som lämnades in den 19 juni 2012, inte ska avvisas, eftersom Republiken Polen inte beviljat honom flyktingstatus utan endast subsidiärt skydd.
- 52 Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen) har konstaterat att myndigheten inte kunde vägra att pröva de asylansökningar som hade getts in, med hänvisning till att sökanden kom från ett säkert tredjeland. Den nationella rätten ska nämligen tolkas i överensstämmelse med unionsrätten och ett säkert tredjeland kan därför endast vara en stat som inte är en medlemsstat i unionen. Det ska därför avgöras huruvida det omtvistade beslutet kan anses vara ett avslagsbeslut som grundar sig på att asylansökan enligt artikel 29.1 punkt 2 AsylG inte kan tas upp till prövning.
- 53 Mot denna bakgrund beslutade Bundesverwaltungsgericht (Federala högsta förvaltningsdomstolen) att vilandeförklara målet och att ställa följande frågor till domstolen:
- ”1) Utgör övergångsbestämmelsen i artikel 52 första stycket i [förfarandedirektivet] hinder mot tillämpningen av en nationell bestämmelse som har antagits för att införliva det i jämförelse med den tidigare bestämmelsen utvidgade bemyndigandet i artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet], enligt vilken en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning när en sökande har beviljats internationellt skydd i en annan medlemsstat, såvitt den nationella bestämmelsen i avsaknad av en övergångsbestämmelse även är tillämplig på ansökningar som lämnats in före den 20 juli 2015? Gäller detta även om asylansökan enligt artikel 49 i [Dublin III-]förordningen alltså fullständigt omfattas av tillämpningsområdet för [Dublin II-]förordningen?
- 2) I synnerhet, medger övergångsbestämmelsen i artikel 52 första stycket i [förfarandedirektivet] att medlemsstaterna införlivar det utvidgade bemyndigandet i artikel 33.2 a i [förfarandedirektivet] retroaktivt, med följd att även asylansökningar som lämnats in före tidpunkten för införlivandet i nationell rätt av det utvidgade bemyndigandet, men som vid införlivandet ännu inte hade avgjorts slutligt ska avvisas?”

Förfarandet vid domstolen

- 54 Domstolens ordförande beslutade den 9 juni 2017 att förena målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17 vad gäller det skriftliga och det muntliga förfarandet samt domen, eftersom tolkningsfrågorna i de tre målen är identiska. Domstolens ordförande beslutade den 30 januari 2018 att förena dessa mål och C-438/17 vad gäller det muntliga förfarandet och domen.
- 55 Den hänskjutande domstolen ansökte i sin begäran om förhandsavgörande om att målet skulle handläggas skyndsamt enligt det förfarande som föreskrivs i artikel 105.1 i domstolens rättegångsregler. Dessa ansökningar avslogs av domstolens ordförande i beslut av den 14 juli 2017, Ibrahim m.fl. (C-297/17, C-318/17 och C-319/17, ej publicerat, EU:C:2017:561) samt i beslut av den 19 september 2017, Magamadov (C-438/17, ej publicerat, EU:C:2017:723)

Prövning av tolkningsfrågorna

Fråga 1 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17 och frågorna i mål C-438/17

- 56 Den hänskjutande domstolen söker med dessa frågor, vilka ska prövas i ett sammanhang, klarhet i huruvida artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet ska tolkas så, att det är tillåtet för en medlemsstat att föreskriva en omedelbar tillämpning av den bestämmelse i nationell rätt som införlivar artikel 33.2 a i det direktivet på asylansökningar som ännu inte har avgjorts slutligt, vilka lämnats in före den 20 juli 2015 och före ikraftträdandet av denna bestämmelse i nationell rätt. I mål C-438/17 har den hänskjutande domstolen dessutom frågat sig om detta även är fallet när en asylansökan har lämnats in före ikraftträdandet av förfarandedirektivet och ansökan alltjämt i enlighet med artikel 49 i Dublin III-förordningen fullständigt omfattas av tillämpningsområdet för Dublin II-förordningen.
- 57 Enligt artikel 33.2 a i förfarandedirektivet får medlemsstaterna anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning när en annan medlemsstat har beviljat internationellt skydd.
- 58 Genom att föreskriva att en medlemsstat har möjlighet att anse att en sådan ansökan inte kan tas upp till prövning även i fall där sökanden endast beviljats subsidiärt skydd i en annan medlemsstat, utvidgar denna bestämmelse den möjlighet som tidigare föreskrevs i artikel 25.2 a i direktiv 2005/85. Enligt sistnämnda direktiv var det endast möjligt för en medlemsstat att anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning om sökanden hade beviljats flyktingstatus i en annan medlemsstat.
- 59 Det följer av artikel 51.1 i förfarandedirektivet att medlemsstaterna senast den 20 juli 2015 ska sätta i kraft de lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa bland annat artikel 33 i detta direktiv. I enlighet med artikel 53 första stycket i förfarandedirektivet upphörde direktiv 2005/85 att gälla med verkan från och med den 21 juli 2015.
- 60 Artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet innehåller övergångsbestämmelser.
- 61 Enligt artikel 52 första stycket första meningen i förfarandedirektivet ska medlemsstaterna tillämpa de bestämmelser i lagar och andra författningar som anges i artikel 51.1 på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in och på förfaranden för återkallande av internationellt skydd som inlets ”efter den 20 juli 2015 eller vid ett tidigare datum”.
- 62 Enligt artikel 52 första stycket andra meningen i förfarandedirektivet ska ansökningar som lämnats in ”före den 20 juli 2015” och förfaranden för återkallande av flyktingstatus som inlets före den dagen omfattas av de lagar och andra författningar som antagits enligt direktiv 2005/85.
- 63 Det framgår av en genomgång av förarbetena till förfarandedirektivet, i synnerhet en jämförelse mellan rådets ståndpunkt (EU) nr 7/2013 vid första behandlingen inför antagandet av Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd, som antogs den 6 juni 2013 (EUT C 179 E, 2013, s. 27), och kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om miniminormer för medlemsstaternas förfaranden för att bevilja eller återkalla internationellt skydd (KOM/2009/554 slutlig), att orden ”eller vid ett tidigare datum” i artikel 52 första stycket första meningen i förfarandedirektivet lades till under lagstiftningsprocessen (dom av den 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 71).
- 64 Oaktat den spänning som finns mellan den första och den andra meningen i artikel 52 första stycket i direktiv 2013/32, framgår det av förarbetena att unionslagstiftaren haft för avsikt att göra det möjligt för de medlemsstater som önskar detta att tillämpa bestämmelserna om genomförande av det direktivet med omedelbar verkan på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in före den 20 juli 2015 (dom av den 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 72).

- 65 Det finns för övrigt inget i förarbetena som tyder på att unionslagstiftaren haft för avsikt att begränsa den möjlighet som artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet ger medlemsstaterna, till att endast avse bestämmelser som är mer förmånliga för personer som ansöker om internationellt skydd än de bestämmelser som tidigare antagits för att införliva direktiv 2005/85.
- 66 Faktum kvarstår dock att även om artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet har gett medlemsstaterna rätt att tillämpa sina genomförandebestämmelser av direktivet på ansökningar om internationellt skydd som lämnats in före den 20 juli 2015, ålägger den artikeln inte medlemsstaterna någon skyldighet att göra detta. Genom att använda orden ”som inlets efter den 20 juli 2015 eller vid ett tidigare datum”, ger denna bestämmelse olika möjligheter vad gäller tillämpningen i tiden. För att rättssäkerhetsprincipen och principen om likhet inför lagen iakttas vid tillämpningen av unionsrätten och för att personer som ansöker om internationellt skydd sålunda är skyddade mot godtyckliga beslut är det viktigt att varje medlemsstat som är bunden av direktivet behandlar samtliga ansökningar om internationellt skydd som ges in under samma period inom dess territorium på ett förutsebart och enhetligt sätt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 73).
- 67 Det framgår av besluten om hänskjutande att den bestämmelse genom vilken den ytterligare grund för avvisning som föreskrivs i artikel 33.2 a i förfarandedirektivet införlivades med tysk rätt, nämligen 29 § första stycket punkt 2 AsylG, trädde i kraft den 6 augusti 2016. I avsaknad av nationella övergångsbestämmelser ska den hänskjutande domstolen enligt 77 § första stycket första meningen AsylG grunda sitt avgörande i de nationella målen på den faktiska och rättsliga situation som förelåg vid tidpunkten för den senaste muntliga förhandlingen vid nämnda domstol eller, om ingen förhandling hålls vid tidpunkten för domstolens avgörande. Den hänskjutande domstolen ska följaktligen grunda sitt avgörande på 29 § AsylG i den lydelse som var gällande vid denna tidpunkt, såvida inte artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet utgör hinder för en omedelbar tillämpning av denna lydelse på ansökningar som lämnats in före direktivets ikraftträdande, men som ännu inte har avgjorts slutligt.
- 68 Domstolen konstaterar i detta hänseende för det första att en sådan nationell bestämmelse som 77 § första stycket första meningen AsylG säkerställer att ansökningar om internationellt skydd, som getts in under samma tidsperiod i Tyskland och som ännu inte hade avgjorts slutligt vid tidpunkten för ikraftträdandet av 29 § första stycket punkt 2 AsylG behandlas på ett förutsebart och enhetligt sätt.
- 69 Det framgår för det andra av övervägandena i punkterna 64 och 65 i förevarande dom, att artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet inte utgör hinder för att en nationell bestämmelse som införlivar den ytterligare grund för avvisning som föreskrivs i artikel 33.2 a i detta direktiv enligt nationell rätt är tillämplig *ratione temporis* på asylansökningar som lämnats in före den 20 juli 2015 och före införlivandebestämmelsens ikraftträdande, men som ännu inte har avgjorts slutligt.
- 70 Domstolen konstaterar för det tredje att även om artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet i princip inte heller utesluter en omedelbar tillämpning av bestämmelserna i direktivet på ansökningar som lämnats in före direktivets ikraftträdande, finns det dock, i ett sådant fall som det som är aktuellt i mål C-438/17 gränser för den omedelbara tillämpningen av den ytterligare avvisningsgrunden som föreskrivs i artikel 33.2 a i samma direktiv. I det fall som är aktuellt i nämnda mål har både asylansökan i Tyskland och framställan om återtagande lämnats in före den 1 januari 2014, vilket innebär att ansökan i enlighet med artikel 49 i Dublin III-förordningen alltså fullständigt omfattas av tillämpningsområdet för Dublin II-förordningen.
- 71 I förfarandedirektivet, som antogs samma dag som Dublin III-förordningen, föreskrivs nämligen i likhet med den förordningen en utvidgning i förhållande till direktiv 2005/85 av förfarandedirektivets tillämpningsområde till att omfatta ansökningar om internationellt skydd. Direktiv 2005/85 reglerade endast asylförfarandet. Det är således i detta bredare regelverk som införandet av den ytterligare

avvisningsgrund som föreskrivs i artikel 33.2 a i förfarandedirektivet ägde rum. Enligt denna ytterligare avvisningsgrund är det tillåtet för medlemsstaterna att avvisa en asylansökan inte endast när sökanden beviljats asyl i en annan stat, utan även när personen i fråga enbart beviljats subsidiärt skydd.

- 72 Även om artikel 25.1 i direktiv 2005/85 hänvisar till Dublin II-förordningen, hänvisas det artikel 33.1 i förfarandedirektivet till Dublin III-förordningen.
- 73 Det framgår av systematiken i Dublin III-förordningen och förfarandedirektivet, liksom av lydelsen i artikel 33.1 i det direktivet, att den ytterligare avvisningsgrund som föreskrivs i artikel 33.2 a i direktivet inte är avsedd att tillämpas på asylansökningar som fortfarande helt och hållet omfattas av Dublin II-förordningen.
- 74 Mot bakgrund av det anförda ska fråga 1 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17 samt frågorna i mål C-438/17 besvaras enligt följande. Artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet ska tolkas så, att det är tillåtet för en medlemsstat att föreskriva att den nationella bestämmelse som införlivar artikel 33.2 a i det direktivet omedelbart ska tillämpas på asylansökningar som ännu inte har avgjorts slutligt, vilka lämnats in före den 20 juli 2015 och före ikraftträdandet av denna nationella bestämmelse. Artikel 52 första stycket i förfarandedirektivet, särskilt jämförd med nämnda artikel 33, utgör däremot hinder för en sådan omedelbar tillämpning i ett fall där både asylansökan och framställan om återtagande lämnats in före förfarandedirektivets ikraftträdande och i enlighet med artikel 49 i Dublin III-förordningen, alltjämt fullständigt omfattas av tillämpningsområdet för Dublin II-förordningen.

Fråga 2 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17

- 75 Det framgår av beslutet om hänskjutande att den hänskjutande domstolen har ställt denna fråga för att få klarhet i huruvida artikel 33 i förfarandedirektivet ska tolkas så, att det enligt den artikeln är tillåtet för medlemsstaterna att avvisa en asylansökan med stöd av artikel 33.2 a, utan att medlemsstaterna i första hand måste använda sig av övertagande- eller återtagandeförfarandena i Dublin II- eller Dublin III-förordningen.
- 76 När en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt artikel 33 i förfarandedirektivet, behöver inte medlemsstaterna enligt artikel 33.1 i samma direktiv – utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt Dublin III-förordningen – pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt skyddsgrundsdirektivet. I artikel 33.2 görs en uttömmande uppräknning av de fall där medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning.
- 77 Det framgår av ordalydelsen i artikel 33.1 i förfarandedirektivet, särskilt användningen av orden "[u]töver de fall då en ansökan inte prövas i enlighet med Dublin III-förordningen", samt av det processekonomiska ändamål som eftersträvas med denna bestämmelse att i de fall som räknas upp i artikel 33.2 i förfarandedirektivet är det enligt detta direktiv tillåtet för medlemsstaterna att anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning, utan att första anlita de i Dublin III-förordningen föreskrivna övertagande- eller återtagandeförfarandena.
- 78 Beträffande sådana ansökningar om internationellt skydd, såsom de som är aktuella i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17, vilka delvis omfattas av Dublin III-förordningen, kan en medlemsstat inte med fog anmoda en annan medlemsstat att, i enlighet med de förfaranden som definieras i förordningen, överta eller återta en tredjelandsmedborgare som har lämnat in en ansökan om internationellt skydd i den första medlemsstaten efter att ha beviljats subsidiärt skydd i den andra medlemsstaten.

- 79 I en sådan situation anser unionslagstiftaren nämligen att avslaget på en sådan ansökan om internationellt skydd snarare ska ske genom ett avvisningsbeslut, med tillämpning av artikel 33.2 a i förfarandedirektivet, än genom ett beslut om överföring utan prövning av ansökan enligt artikel 26 i Dublin III-förordningen (se beslut av den 5 april 2017, Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, punkterna 39 och 41).
- 80 Under dessa omständigheter ska fråga 2 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17 besvaras enligt följande. Artikel 33 i förfarandedirektivet ska, i en sådan situation som den som är aktuell i de nationella målen, tolkas så, att det enligt den artikeln är tillåtet för medlemsstaterna att avvisa en asylansökan med stöd av artikel 33.2 a, utan att medlemsstaterna i första hand måste eller kan använda sig av övertagande- eller återtagandeförfarandena i Dublin III-förordningen.

Frågorna 3 och 4 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17

- 81 Den hänskjutande domstolen söker med dessa frågor, som ska prövas i ett sammanhang, för det första klarhet i huruvida artikel 33.2 a i förfarandedirektivet ska tolkas så, att den artikeln utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av den möjlighet som den bestämmelsen ger att avvisa en ansökan om flyktingstatus med hänvisning till att sökanden redan beviljats subsidiärt skydd i en annan medlemsstat, när levnadsförhållandena i den andra medlemsstaten antingen strider mot artikel 4 i stadgan eller inte motsvarar kraven i kapitel VII i skyddsgrundsdirektivet, dock utan att gå så långt som till att utgöra en kränkning av nämnda artikel 4. Den hänskjutande domstolen frågar sig huruvida detta i förekommande fall även gäller om personer som beviljats subsidiärt skydd i den andra medlemsstaten inte beviljas något försörjningsstöd, eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, men utan att i detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat.
- 82 Den hänskjutande domstolen vill för det andra få klarhet i huruvida artikel 33.2 a i förfarandedirektivet ska tolkas så, att det utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av samma möjlighet, när asylförfarandet i den andra medlemsstaten var och alltjämt är behäftat med systematiska brister.
- 83 Beträffande den situation som avses i punkt 81 i förevarande dom, erinrar domstolen om att unionsrätten bygger på den grundläggande premisen att varje medlemsstat delar en rad gemensamma värderingar – som utgör grunden för unionen i enlighet med vad som anges i artikel 2 FEU – med alla andra medlemsstater och erkänner att de andra medlemsstaterna delar dessa värden med den. Denna premiss motiverar och innebär att det finns ett ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna angående erkännandet av dessa värden och därför i iakttagandet av unionsrätten som genomför dem samt angående det faktum att respektive nationell rättsordning är i stånd att ge ett likvärdigt och effektivt skydd av de grundläggande rättigheter som erkänns i stadgan, bland annat av artiklarna 1 och 4 däri vilka stadfäster ett av unionens och dess medlemsstaters grundläggande värden (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 80 och där angiven rättspraxis).
- 84 Principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaterna har en grundläggande betydelse inom unionsrätten, eftersom den gör det möjligt att skapa och upprätthålla ett område utan inre gränser. Närmare bestämt innebär principen om ömsesidigt förtroende, särskilt när det gäller området med frihet, säkerhet och rättvisa, att respektive medlemsstat, förutom under exceptionella omständigheter, har en skyldighet att utgå från att alla de andra medlemsstaterna iakttar unionsrätten och särskilt de grundläggande rättigheter som erkänns i unionsrätten (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 81 och där angiven rättspraxis).
- 85 Inom ramen för det gemensamma europeiska asylsystemet ska det därför presumeras att den behandling som personer som beviljats internationellt skydd kan förvänta sig i respektive medlemsstat är förenlig med kraven i stadgan, i Genèvekonventionen och i Europakonventionen (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 82 och där angiven rättspraxis). Detta gäller i synnerhet vid

tillämpningen av artikel 33.2 a i förfarandedirektivet vilket, inom ramen för det gemensamma asylförfarande som inrättas genom detta direktiv, utgör ett uttryck för principen om ömsesidigt förtroende.

- 86 Det kan dock inte uteslutas att systemet i praktiken stöter på betydande svårigheter att fungera i en viss medlemsstat, och att det därför finns en allvarlig risk för att sökande av internationellt skydd som överförs till denna medlemsstat behandlas på ett sätt som inte är förenligt med deras grundläggande rättigheter (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 83 och där angiven rättspraxis).
- 87 I detta sammanhang ska det påpekas att det – med hänsyn till det absoluta och generella förbudet i artikel 4 i stadgan däri, vilket är nära förknippat med respekten för människans värdighet och förbjuder alla former av omänsklig eller förnedrande behandling – saknar betydelse för tillämpningen av artikel 4 i stadgan om det är i samband med själva överföringen, under asylförfarandet eller efter avslutandet av detta förfarande som den berörda personen, på grund av överföringen till den ansvariga medlemsstaten, skulle löpa en allvarlig risk för att utsättas för omänsklig eller förnedrande behandling (se, analogt, den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 88).
- 88 Den domstol som har att pröva ett överklagande av ett beslut om avvisning av en ny ansökan om internationellt skydd är – när den domstolen har tillgång till uppgifter som har lagts fram av den berörda personen i syfte att visa att det finns en sådan risk i den medlemsstat som redan har beviljat subsidiärt skydd – skyldig att på grundval av objektiva, trovärdiga, precisa och vederbörligen uppdaterade uppgifter och med beaktande av den norm för skydd av de grundläggande rättigheterna som garanteras i unionsrätten bedöma huruvida det finns systematiska eller generella brister eller brister som rör vissa kategorier av personer (se, analogt, den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 90 och där angiven rättspraxis).
- 89 Domstolen understryker att de brister som nämns i föregående punkt i förevarande dom måste överstiga en synnerligen allvarlig nivå, vilken ska fastställas utifrån samtliga omständigheter i ärendet, för att de ska omfattas av artikel 4 i stadgan, vilken motsvarar artikel 3 i Europakonventionen och vars innebörd och räckvidd enligt artikel 52.3 i stadgan ska vara densamma som motsvarande artikel i konventionen (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 91 och där angiven rättspraxis).
- 90 Denna synnerligen allvarliga nivå skulle vara uppnådd när likgiltigheten hos myndigheterna i en medlemsstat får till följd att en person som är helt och hållet beroende av bistånd från det offentliga, oberoende av personens egen vilja och personliga val, befinner sig i en situation av extremt materiellt armod, vilket gör det omöjligt för vederbörande att tillgodose sina mest grundläggande behov, såsom att äta, tvätta sig och ha tak över huvudet, och vilket skadar vederbörandes fysiska eller mentala hälsa eller utsätter personen för en förnedring som är oförenlig med mänsklig värdighet (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 92 och där angiven rättspraxis).
- 91 Denna nivå omfattar således inte situationer som kännetecknas av en stor utsatthet eller kraftig försämring av de berörda personernas levnadsvillkor, när dessa inte medför ett extremt materiellt armod som försätter personen i en sådan allvarlig situation att den kan likställas med omänsklig eller förnedrande behandling (den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 93).
- 92 Mot bakgrund av den hänskjutande domstolens spørsmål på denna punkt, preciserar EU-domstolen att åsidosättanden av bestämmelserna i kapitel VII i skyddsgrundsdirektivet som inte medför en kränkning av artikel 4 i stadgan, med beaktande av den betydelse som principen om ömsesidigt förtroende har för det gemensamma europeiska asylsystemet, inte utgör hinder för medlemsstaterna att använda sig av den möjlighet som erbjuds i artikel 33.2 a i förfarandedirektivet.
- 93 Den hänskjutande domstolen har även nämnt den omständigheten att personer som beviljats subsidiärt skydd inte får något försörjningsstöd i den medlemsstat som har beviljat skyddet eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, men utan att i

detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat. Denna omständighet kan emellertid endast leda till konstaterandet att sökanden skulle vara utsatt för en verklig risk att utsättas för en behandling i den medlemsstaten som strider mot artikel 4 i stadgan om personen i fråga på grund av sin särskilda utsatthet och oberoende av sina personliga val skulle hamna i en situation av extremt materiellt armod, vilken motsvarar kriterierna i punkterna 89–91 i förevarande dom.

- 94 Under alla omständigheter kan enbart det faktum att den sociala tryggheten och/eller levnadsförhållandena är bättre i den medlemsstat i vilken den nya ansökan om internationellt skydd har getts in, än i den medlemsstat som redan beviljat subsidiärt skydd inte utgöra stöd för slutsatsen att den berörda personen skulle löpa risk för att utsättas för en behandling som strider mot artikel 4 i stadgan vid överföring till den sistnämnda medlemsstaten (se, analogt, den i dag meddelade domen Jawo, C-163/17, punkt 97)
- 95 Beträffande den situation som avses i punkt 82 i förevarande dom, framgår det av begäran om förhandsavgörande att de brister i asylförfarandet som den hänskjutande domstolen har hänvisat till enligt den domstolen består i det faktum att den medlemsstat som beviljat subsidiärt skydd på ett förutsebart sätt och med åsidosättande av skyddsgrundsdirektivet vägrar att bevilja sökande av internationellt skydd flyktingstatus samt att medlemsstaten, i strid med artikel 40.3 i förfarandedirektivet, inte heller prövar efterföljande ansökningar, trots att det framkommit nya fakta eller uppgifter som på ett avgörande sätt ökar sannolikheten för att sökanden uppfyller kraven för att beviljas flyktingstatus.
- 96 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende frågat huruvida artikel 18 i stadgan, jämförd med artikel 78 FEUF, i en sådan situation kräver att medlemsstaten prövar den nya ansökan om internationellt skydd, trots att det finns en nationell bestämmelse som genomför artikel 33.2 a i förfarandedirektivet.
- 97 Domstolen erinrar om att både skyddsgrundsdirektivet och förfarandedirektivet antagits med stöd av artikel 78 FEUF och att de antagits i syfte att förverkliga de mål som anges i den artikeln samt för att säkerställa att artikel 18 i stadgan respekteras.
- 98 Enligt bland annat artikel 13 i skyddsgrundsdirektivet ska medlemsstaterna bevilja en tredjelandsmedborgare eller en statslös person flyktingstatus om han eller hon kan betraktas som flykting enligt kapitlen II och III i det direktivet. För att avgöra om detta är fallet ska medlemsstaterna i enlighet med artikel 4.3 i skyddsgrundsdirektivet göra en individuell bedömning av varje ansökan om internationellt skydd. Det är således endast om medlemsstaterna efter att ha gjort en individuell bedömning av ansökan konstaterar att en sökande av internationellt skydd inte uppfyller kraven i kapitel III, utan i stället uppfyller kraven i kapitel V i samma direktiv som de får bevilja vederbörande status som subsidiärt skyddsbehövande i stället för flyktingstatus.
- 99 Om asylförfarandet i en medlemsstat systematiskt leder till att sökande av internationellt skydd som uppfyller kraven i kapitel II och III i skyddsgrundsdirektivet, utan någon egentlig prövning, inte beviljas flyktingstatus, skulle dock behandlingen av asylsökande i den medlemsstaten inte kunna anses vara förenlig med de skyldigheter som följer av artikel 18 i stadgan.
- 100 Samtidigt får andra medlemsstater med tillämpning av artikel 33.2 a i förfarandedirektivet, tolkad mot bakgrund av principen om ömsesidigt förtroende, avvisa den nya ansökan som gjorts. I ett sådant fall ankommer det på den medlemsstat som har beviljat subsidiärt skydd att återuppta förfarandet för beviljande av flyktingstatus.
- 101 Av det anförda följer att frågorna 3 och 4 i C-297/17, C-318/17 och C-319/17 ska besvaras enligt följande.

- Artikel 33.2 a i förfarandedirektivet ska tolkas så, att den artikeln inte utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av den möjlighet som den bestämmelsen ger att avvisa en ansökan om flyktingstatus med hänvisning till att sökanden redan beviljats subsidiärt skydd i en annan medlemsstat, när de levnadsförhållanden som sökanden, i egenskap av person som beviljats subsidiärt skydd, kan förvänta sig i den andra medlemsstaten inte skulle innebära en allvarlig risk för att vederbörande utsattes för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i stadgan. Den omständigheten att personer som beviljats subsidiärt skydd inte får något försörjningsstöd i nämnda medlemsstat eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, men utan att i detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat, kan endast leda till konstaterandet att sökanden skulle vara utsatt för en sådan risk om personen i fråga på grund av sin särskilda utsatthet och oberoende av sina personliga val skulle hamna i en situation av extremt materiellt armod.
- Artikel 33.2 a i förfarandedirektivet ska tolkas så, att den artikeln inte utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av samma möjlighet när asylförfarandet i den andra medlemsstat som beviljat sökanden subsidiärt skydd systematiskt leder till att sökande av internationellt skydd som uppfyller kraven i kapitel II och III i skyddsgrundsdirektivet, utan någon egentlig prövning, inte beviljas flyktingstatus.

Fråga 5 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17

- 102 Med beaktande av särskilt svaret på fråga 2 i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17, finns det inte längre anledning att besvara fråga 5 i dessa mål.

Rättegångskostnader

- 103 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

- 1) Artikel 52 första stycket i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd ska tolkas så, att det är tillåtet för en medlemsstat att föreskriva att den nationella bestämmelse som införlivar artikel 33.2 a i det direktivet omedelbart ska tillämpas på asylansökningar som ännu inte har avgjorts slutligt, vilka lämnats in före den 20 juli 2015 och före ikraftträdandet av denna nationella bestämmelse. Artikel 52 första stycket i direktiv 2013/32, särskilt jämförd med nämnda artikel 33, utgör däremot hinder för en sådan omedelbar tillämpning i ett fall där både asylansökan och framställan om återtagande lämnats in före ikraftträdandet av direktiv 2013/32 och i enlighet med artikel 49 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat, alltså fullständigt omfattas av tillämpningsområdet för rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat.

- 2) Artikel 33 i direktiv 2013/32 ska, i en sådan situation som den som är aktuell i målen C-297/17, C-318/17 och C-319/17, tolkas så, att det enligt den artikeln är tillåtet för medlemsstaterna att avvisa en asylansökan med stöd av punkt 2 a i samma artikel 33, utan att medlemsstaterna i första hand måste eller får använda sig av övertagande- eller återtagandeförfarandena i förordning nr 604/2013.
- 3) Artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att den artikeln inte utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av den möjlighet som den bestämmelsen ger att avvisa en ansökan om flyktingstatus med hänvisning till att sökanden redan beviljats subsidiärt skydd i en annan medlemsstat, när de levnadsförhållanden som sökanden, i egenskap av person som beviljats subsidiärt skydd, kan förvänta sig i den andra medlemsstaten inte skulle innebära en allvarlig risk för att vederbörande utsattes för omänsklig eller förnedrande behandling, i den mening som avses i artikel 4 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Den omständigheten att personer som beviljats subsidiärt skydd inte får något försörjningsstöd i nämnda medlemsstat eller beviljas sådant stöd endast i mycket begränsad utsträckning i jämförelse med andra medlemsstater, men utan att i detta avseende behandlas annorlunda än medborgarna i denna medlemsstat, kan endast leda till konstaterandet att sökanden skulle vara utsatt för en sådan risk om personen i fråga på grund av sin särskilda utsatthet och oberoende av sina personliga val skulle hamna i en situation av extremt materiellt armod.

Artikel 33.2 a i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att den artikeln inte utgör hinder för att en medlemsstat använder sig av samma möjlighet när asylförfarandet i den andra medlemsstat som beviljat sökanden subsidiärt skydd systematiskt leder till att sökande av internationellt skydd som uppfyller kraven i kapitel II och III i Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet, utan någon egentlig prövning, inte beviljas flyktingstatus.

Underskrifter